

РЕЦЕНЗИЯ

по конкурс за заемане на академична длъжност „доцент“
по професионално направление 3.6 Право (Право на Европейския съюз),
обявен в ДВ, бр. 31 от 18.04.2017 г.

с единствен кандидат д-р Станислав Костов

от доц. д-р Юлия Захариева,

преподавател по право на ЕС.

Със заповед на Ректора на СУ „Св. Климент Охридски“ № РД-38-291 от 17.05.2017 г. съм включена в научно жури за провеждане на конкурс за заемане на академична длъжност „доцент“ с единствен кандидат д-р Станислав Костов. По решение на научното жури ми е възложена рецензия.

Станислав Костов е асистент във ФФ на СУ „Св. Климент Охридски“, специалност „Европеистика“ от 2003 г., старши асистент от 2008 г. и главен асистент от 2010 г. През 2011 г. защитава докторска дисертация на тема: „Актовете на Съда на ЕС и техните правни последици“. Трудовият му стаж по специалността е над 13 години. Представени са данни относно неговата учебна заетост. Специализирал е в Университета в Маастрихт, Холандия.

Кандидатът е титуляр на лекционни курсове по право на ЕС и съдебна защита и съдебна система на ЕС в бакалавърски и магистърски програми във ФФ на СУ. Участва с лекции и в международната магистърска програма „Право на ЕС“ в ЮФ на СУ. Води семинарни занятия по право на ЕС в бакалавърска програма в специалност „Европеистика“ на ФФ и в специалност „Право“ на ЮФ на СУ.

1. Научно-изследователска дейност

При оценката на научно-изследователската дейност на д-р Костов задължително трябва да се отчита фактът, че той работи в нова за българската правна наука област. Както може да се очаква, ярки и задълбочени изследвания в тази област са все още рядкост. Българската съдебна практика продължава да е бедна, а понякога и странна. Положителна тенденция е желанието на практикуващи юристи да се обучават по право на ЕС, за която свидетелства впечатляващият брой участия на д-р Костов в такива обучения (35) по линия на ИПАЕИ, Софийската адвокатска колегия, Съюза на юристите, Института по европейско право, Върховен административен съд, Центъра за обучение на адвокати „Кръстю Цончев“, Национален институт по правосъдие и др.

Спецификата на правото на ЕС е заредено с рискове по отношение на качеството на академичния анализ – увлечението по исторически справки и по интердисциплинарния характер на европейската интеграция, което гарантира обем, но води до размиване на професионалните направления в науката. Друг риск е изложението да се сведе до „преразказ“ на нормативните актове или на знакови решения на СЕС, без да бъдат откроявани авторските позиции. С удовлетворение и убеденост твърдя, че кандидатът по настоящия конкурс не е подвластен на посочените рискове и е цялата му продукция е само и изцяло в професионално направление право и е написана на точния и коректен език на юрист.

Д-р Костов присъства в българската специализирана литература с две монографии: „Извъндоговорната отговорност на ЕС и на държавите членки“ (2017 г.) и „Актове на Съда на ЕС. Правни последици“ (2011 г.) – издания на Сиби; 13 студии и статии (2005 – 2014 г.), два публикувани доклада от научни конференции в сборници, издания на СУ „Св. Климент Охридски“ и на Представителството на Европейската комисия в България.

Съставител е на 6 сборника, сред които с особена стойност са трите издания на Договорите за ЕС (2007, 2009, 2013 г., Сиби) преди всичко заради систематизация на съдебните решения на СЕС по всеки раздел на Учредителните договори и информационното приложение. Има участие и в написването на учебни помагала.

Общият поглед върху продукцията на кандидата свидетелства, че неговите научни интереси са концентрирани върху съдебната система на Европейския съюз с акценти, когато е необходимо, и върху националната съдебна практика. Всичко това предполага задълбочени познания в областта на правото на ЕС и на процесуалното и материално национално право. В документите по конкурса е приложено уверение от отдел „Библиотечно-информационно обслужване“ на Университетската библиотека при СУ относно 29 цитирания на публикации на д-р Костов, което за млад автор е отлична атестация. Представени са и данни за наличието на негови заглавия в библиотечни каталози у нас и в чужбина, включително и в библиотеката на Конгреса на САЩ.

В настоящия конкурс кандидатът участва с един монографичен труд, една студия и една статия. Това е изборът на автора, съобразен с всички нормативни изисквания.

Монографичният труд „Извъндоговорната отговорност на ЕС и на държавите членки“ (С., Сиби, 2017 г.) е в обем от 430 страници и е структуриран в 11 глави с увод и без заключение. Решението на автора относно организацията на изложението не е стандартно, но е логично. Върху основата на прецизен анализ, на практика той дава отговор на 10 конкретни въпроси, които изчерпват темата и дават основание за преценка, че това е цялостно и завършено изследване. Последната глава 11, посветена на извъндоговорната отговорност на частноправни субекти, като че ли е извън зададената рамка, но тя допълва анализа, още повече че

третира нови за правото на ЕС развития и проблеми, пряко засягащи националното законодателство, тъй като предстои транспонирането у нас на Директива 2014/104 относно исковете за обезщетение за вреди от нарушения на националното право и правото на ЕС в областта на конкуренцията. С този подход е гарантирана и голямата практико-приложна стойност на изследването наред с безспорното качество на академичния анализ. В увода на книгата авторът правилно отбелязва, че на този етап не могат да се правят заключения относно тенденциите в развитието на българската съдебна практика по дела за извъндоговорна отговорност на държавата за вреди, причинени от нарушението на правото на ЕС. Но може да се направи предположението, че тази практика се нуждае от експертиза, която може да намери в изследвания като обсъждания монографичен труд.

За неговите качества допринася и избраният подход на д-р Костов да анализира паралелно двата режима на извъндоговорна отговорност на ЕС и на държавите членки по такива по такива базови въпроси като подсъдността на исковете, процесуалните предпоставки и предпоставките за ангажиране на отговорността, давността и разноските по делата. Това е далеч по трудно, но много по-резултатно. В заключение считам, че д-р Костов познава отлично изследваната материя, извежда и доказва самостоятелно своите изводи, систематизира в подкрепа на тези изводи практиката на СЕС, води коректен диалог с други автори и работи прецизно с библиографските и информационни източници. Всяка позиция в приложената към труда библиография е отразена в текста на изложението. Приемам изцяло авторската справка за резултатите с приносен характер. Убедена съм, че монографията на д-р Костов отговаря на всички изисквания за хабилитационен труд.

Представената за рецензиране студия „Компетентността на Европейския съюз и прилагането на правото на ЕС от националните съдилища“ (Национален институт на правосъдието, 2013 г.) е в обем от 95 страници и нейната структура и съдържание са подчинени на целта да образова, да бъде в помощ на действащи юристи и да обогатява учебния процес с компетентно подготвени източници. Изложението представя видовете компетентност на ЕС и подробна панорама на всички нормативни актове, действащи във всеки един от тези видове. Авторът се води от тезата, че без тези познания и информация правилното прилагане на правото на ЕС от националните правораздавателни органи би било трудно постижимо. В тази връзка са и ясните формулировки в двата последни раздела на студията относно разпределение на правомощията между Съда на ЕС и националните съдилища и най-вече относно задължението на националните съдилища да прилагат правото на ЕС.

Статията „Конституционният съд и преюдициалното запитване до Съда на Европейския съюз“ (Юридически свят, № 2/2012, с. 11 – 34) е посветена на значим и дискуссионен проблем. „Диалогът“ между СЕС и конституционните съдилища на държавите членки, доколкото го има, е сложен и понякога драматичен през цялата история на интеграционните формации. Наред с това според формалния прочит на критериите, изведени от СЕС, Конституционният съд на РБ не във всички свои правомощия, определени от Конституцията, представлява национална юрисдикция по смисъла на чл. 267 от ДФЕС. Върху подробен анализ на тези критерии, на функциите на Конституционния съд и на принципите на взаимодействие между националното право и правото на ЕС, авторът аргументира два основни извода – Конституционният съд е натоварен с функции по прилагането на правото на ЕС. В това му качество е длъжен да отправи преюдициално запитване, за да бъде гарантирано постановяването на правилно решение по спора, с който е сезиран. Авторът е прав в

констатацията си, че ако през изминалите 10 години на членство на България в ЕС беше отправил преюдициално запитване до СЕС, то дискусиите и съмненията относно неговия юрисдикционен характер биха получили категоричен отговор. В статията е представена практиката на конституционните съдилища в редица държави членки. Това дава възможност да се открие позицията на СЕС относно допустимостта на тези преюдициални запитвания и да се получи информация по какви конкретни казуси тези запитвания са били отправени.

2. Преподавателска и друга дейност

Д-р Костов е пред студентската аудитория от 2003 г. като титуляр на лекционни курсове с необходимия хорариум и като асистент в семинарни занятия във ФФ на СУ, специалности „Публична администрация“ и „Европеистика“ и във ЮФ. Без никакво пристрастие, което би могло да се очаква поради четиринадесетгодишната съвместна работа считам, че той вече е утвърден преподавател с доказани качества. Тази моя оценка се потвърждава и от социологическите проучвания на студентското мнение, които се провеждат всеки две години в специалност „Европеистика“ и от посочения вече факт, че той е предпочитан лектор в различни форми на обучение на действащи юристи и на държавната администрация.

Към неговата атестация и оценката на компетентност трябва да се добавят и други негови активности. Той е член на УС на Фондация „Български адвокати за права на човека“ и на УС на Българо-френската търговска камара. В състава е и на Научно-методическия център към Висшия адвокатски съвет.

3. Лични впечатления

Познавам Станислав Костов от студентските му години. Лаская се от мисълта, че имам определена роля при решението да се ориентира към академична кариера. Непосредствен свидетел съм на неговата последователна, концентрирана и прецизна работа по подготовката на докторската дисертация, при написването на хабилитационния му труд и при подготовката на всяка тема от учебната програма. В съвместната ни работа и в катедра „Европеистика“ той винаги е бил коректен, отговорен, диалогичен и в същото време безкомпромисен и остро критичен към всички нередности.

4. Заключение

В заключение считам, че кандидатурата на д-р Станислав Костов по настоящия конкурс отговаря на всички изисквания на Закона за развитие на академичния състав в РБ, Правилника за прилагането му и на Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в СУ „Св. Климент Охридски“. На това основание предлагам на научното жури да се обединим в предложението Факултетният съвет на ФФ да реши д-р Станислав Костов да заеме академичната длъжност „доцент“.

София,

24.08.2017 г.

Рецензент:

/доц. д-р Юлия Захариева/